

28

Спекотних днів побільшає вчетверо!

Як зупинити глобальне потепління

Лариса АНАТОЛЕНКО

За оцінками експертів, у найближчі 30–40 років кількість спекотних днів зросте в чотири рази, а до кінця сторіччя – в 10.

Учені прогнозують, ще спекти стануть ще тривалішими, частішими та сильнішими, а засухи посиляться в Середземномор'ї, Центральній Європі, південних частинах Північної Америки, на північному сході Бразилії і в Південній Африці.

І, мабуть, вони не помиляються, бо всі ми переконалися: останні два десятиліття фіксуються як найспекотніші. У Європі 2003 року через спеку загинуло більш як 30 тисяч людей. В Індії температура повітря влітку сягає вже 48,1 °С, а підвищення температури води в Мексиканській затоці однозначно сприяло посиленню урагану «Катріна» в США (29 серпня 2005 року).

Укладачі Спеціальної доповіді про управління ризиками екстремальних погодних явищ і катастроф та адаптації до зміни клімату, представленої на зустрічі засновників Міжурядової групи експертів зі зміни клімату в Камбалі (Уганда) 18 листопада 2011 року, прогнозують, що на людство очікує зростання кількості спекотних днів і скорочення кількості холодних.

Далекосяжні наслідки криються й у підвищенні рівня Світового океану: наприклад, 2008 року від антарктичного узбережжя відколосся шматок, площа якого 160 кв. миль, що є лише одним із свідчень глобального потепління. Такі факти, на думку науковців, є причиною того, що до кінця XXI століття рівень океану підніметься на 1,1 метра. Отож, більшість держав Океанії просто зникнуть під водою.

Кірібаті волає про допомогу! Бо висота поверхні більшості островів над рівнем моря ледь сягає 20 сантиметрів. Донести напруженість передкатастрофічного стану до учасників 62-ї сесії ГА ООН намагався ще чотири роки тому міністр громадських робіт та комунальних послуг Республіки Кірібаті Натанаєре Кірате. Справді, держава, населення якої не перевищує 100 тисяч, розташована на 33 коралових атолах у західній частині Тихого океану, сьогодні перебуває на межі зникнення. ООН навіть розглядає ідею переселення жителів країни на штучні острови, які зовні нагадуватимуть бурові установки для видобутку нафти. А вартість їх спорудження сягає 2 млрд. доларів США.

Потроху тоне у водах Світового океану Тувалу – маленька держава в Полінезії площею 26 кв. км із населенням близько 12 тисяч осіб; рівень води на західному узбережжі Австралії збільшується на 8,6 мм на рік, тоді як середній показник на планеті становить 3 мм. Така доля очікує й на популярні туристичні маршрути Мальдівських островів, які в середньому підносяться над рівнем моря на 1,5 м. А чи помітив світ, що острів Нью-Мур (англ. *New Moore*) у Бенгальській затоці площею 10 кв. км (за право володіти яким близько 30 років сперечалися Індія і Бангладеш) узагалі пішов під воду через підвищення рівня океану? Що людство зробило для того, щоб уникнути таких поглинань? Нічого!

Тому змушений діяти самотужки Альянс малих островних держав (*AOSIS – Alliance of Small Island States*) 21 вересня 2009 року схвалив власну декларацію про зміни клімату, вимагаючи серед іншого до 2050 року зменшити викиди парникових газів на 85% до рівня 1990 року (країни-члени ЄС, наприклад, за 1990–2004 роки знизили емісії лише на 0,8 відсотка, а у США майже за той же період викиди зросли на 20 відсотків). На тлі цих голосів, волаючих у пустелі, зверхність супервелетів Росії і США, котрі не бажують підписати Кіотський протокол, можна розцінювати як удар у спину над «кліматичною прірвою».

Трохи більш як місяць тому учасники конференції в Дурбані домовилися знижувати рівень викидів парникових газів, щоб утримати зростання температури атмосфери до межі 2°C, і не ризикнули взятися за умови зниження цього показника ще на півградуса.

Проте вирішили долю наступника Кіотського протоколу (набув чинності 16 лютого 2005 року), термін дії якого спливає 2012 року. Нова універсальна угода зі зміни клімату має бути схвалена не пізніше 2015 року. Її розробка розпочалася негайно після завершення конференції в межах новоствореної Тимчасової робочої групи на основі Дурбанської платформи посилення дій. Уряди країн світу, зокрема 35 індустріально розвинених держав, також узгодили термін початку другого періоду зобов'язань згідно з Кіотським протоколом. З 1 січня 2013 року мають діяти схеми обмеження викидів чи їх скорочення, представити які слід до 1 травня 2012 року.

Прийняті рішення передбачають створення механізму передачі бідним країнам технологій з освоєння поновлюваних джерел енергії та підвищення енергоефективності; заснування «Зеленого кліматичного фонду» із внесенням до нього 30 мільярдів доларів США протягом 2012 року і 100 мільярдів доларів до 2020 року; створення Адаптаційного комітету в складі 16 країн-членів, котрі мають допомагати конференції в боротьбі зі змінами клімату в глобальному масштабі; збереження та відтворення лісів; фінансування проектів з адаптації до наслідків зміни клімату в країнах, що розвиваються; системний моніторинг викидів парникових газів. Все це має зупинити процес стрімкого глобального потепління. Його, до речі, пов'язують із частотою й силою екстремальних погодних явищ на планеті.

